

Virgöl 27 Eylül

Emin Reşah

2020-09-27 22:09:24

Yılın başında şurada okumuş ve not almışım:

As Charlie Munger famously pointed out, the mind works a bit like a sperm and egg: the first idea gets in and then the mind shuts. Like many other tendencies, this is probably an energy-saving device. Our tendency to settle on first conclusions leads us to accept many erroneous results and cease asking questions; it can be countered with some simple and useful mental routines.

İnsan aklı yumurta gibidir, *fikir spermi* bir defa girdiğinde artık kendini kapatır ve başka düşünceler o zihinde yer bulamaz. Muhtemelen bir enerji koruma yolu bu, bir defa karar verince daha fazlasını araştırmak istemiyoruz. Verdiğimiz kararın yanlış olabileceğini düşünmek zor geliyor.

Eğitim ve kültür dedikleri bu *spermin* devlet ve toplum eliyle insanın bünyesini oluşturmaları. Bir defa çocuğu *eğitince* artık onun başkasına hizmet etmesine engel oluyorsunuz. Türklerin Türklükten, Amerikalıların Amerikalılıktan keyif alması. Atatürk veya Marx hakkında bir defa müspet veya menfi fikir edinince orada kalması.

Kendini her konuda daima sorgulayamazsın. Nefes alman güçleşir. Ne yiyeceğine karar veremezsin. Ancak biyolojik ihtiyaçları kolay görelim diye yaratılmış mekanizmalarla *düşünce üretmeye* çalışınca da, ürettiğimiz düşünce olmuyor. İpe sapa gelmez sloganları yıllarca tekrar edip, en basit meselelerde tökezliyoruz.

Bugün bir de şurada bir yazı okudum. Kumaşımızın bozukluğu ve iktidarla *İslam*'ın pek de iyi gitmediğine dair. Bizim mahallenin *fikriyatı* genelde *ilk karar verdikten sonra üzerinde tartışmama* prensibi üzerine kuruludur. Bunun için biyolojik ve aktif taraflarımız iyidir, ne istediğimizi biliriz ve bunun propagandasını yaparız, çoğunluk olmanın getirdiği avantajını kullanırız ama propagandasını yaptığımız düzenin gerçekten istediğimiz mi olduğuna dair tefekkürümüz pek azdır.

Düşünmek için kendimizi sigaya çekmek, en baştan başlamak lazım ama artık *İslamcılıkta* o neşe ve motivasyon yok. Dünyanın nimetleri bir defa tadıldığında artık *dava* dünyayı edinmek için bir *edebiyat* halini alıyor. Biz *geri dönelim*

ve yeniden başlayalım safhasını geçtik. Bu iktidar gider de, Kemalist sistemin rezaletleri unutulduğu gibi bunlar da unutulursa, bir ihtimal.

Bizim yumurtalardan beklediğimiz yavrular çıkmadı. Bizi yetiştiren düşünce spermleri mi bozdu, yoksa yumurtalarda mı iş yoktu, bilemiyorum. Ben hepsinin *doğal seyrinde* olduğu kanaatindeyim. Yani bu ülkenin İslam mirasıyla bir hesaplaşması gerekiyordu ve son yirmi yıldır bu hesaplaşmayı yapıyor, müslümanlar iyi bir sınav veremedi, bu doğru ama zaten boyumuzu aşan bir sınava girişmiştik. Belki asıl sınav Kemalist düzenin sınavıydı ve onlar da müslümanları tanımadıkları için sınavı geçemediler.

Dünyayı değiştirmek için onu tanımak gerekir, biz kitaplarda okuduğumuz ve *derin bir buhran içinde* olduğunu sandığımız modern dünyayı hep öyle görmeye çalıştık. Baktık, aslında buhran içinde olan bizmişiz, buhran da değil, açlık.

Yazının sonunda *İslam'ın geleceği nasıl olacak?* diye sormuş: İslam'ın bundan sonraki macerası, *buhran içindeki Batı'nın* Hristiyanlıkla olan macerası gibi olacaktır. Belki ondan da zayıf, çünkü *inanmıyorsak da kültürümüz Hristiyanlık* diyen bir kitle mevcut, Dawkins bile *Tanrı Yanılgısı* kitabında *Hristiyan kültürünün* öğretilmesinin öneminden bahsediyor, bizdeki İslam mirasına *inanmıyorsak da* diye yaklaşacak adam da kalmadı.

İnsanların kafaları bir defa ideolojilere gebe kaldığında değiştirmek mümkün olmuyor, bunun yerine inkar etmeyi ve kendi dünyalarını *komple izahlarıyla* daha tutarlı hale getirmeye çalıştıklarını görüyorum. Zihne bir defa girmiş düşünceyi oradan atmak mümkün değilse, o zaman tabii ki kat kat sarmalayıp, rengini değiştirmekten başka çare kalmayacaktır.

Her şey doğal seyrinde çürüyüp gidiyor.